

Cuir, ils 7 da mars 2014

Disposiziun nr. 40

DISPOSIZIUN DA L'UFFIZI

Relasch da las directivas concernent l'exclusiun da scolaras e scolaras da l'instrucziun

Tenor l'art. 55 da la lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun dals 21 da mars 2012 (lescha da scola; DG 421.000) sco er tenor l'art. 54 da l'ordinaziun tar la lescha da scola dals 25 da settember 2012 (ordinaziun da scola; DG 421.010) pon scolaras e scolaras vegnir exclus per part u dal tuttafatg da l'instrucziun.

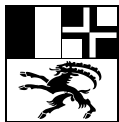
Sa basond sin l'art. 55 da la lescha da scola sco er sin l'art. 54 da l'ordinaziun da scola

dispona l'uffizi per la scola populara ed il sport:

1. Las directivas concernent l'exclusiun da scolaras e scolaras da l'instrucziun vegnan relaschadas. Suentar il relasch da questa decisiun pon las directivas er vegnir chargiadas giu da la pagina d'internet da l'uffizi per la scola populara ed il sport.
2. Communicaziun ad: autoritads da scola e direcziuns da las scolas popularas dal chantun Grischun; scolas privatas da la scola populara; uniun grischuna dals cussegls da scola, signur Peter Reiser, president, Via Nova 47, 7017 Flem Vitg; associaziun Magistraglia Grischun, signur Fabio Cantoni, president, Erikaweg 6, 7000 Cuir; federaziun da mainascolas dal Grischun, signur Silvio Dietrich, president a.i., Strada Curtgin 13, 7130 Glion; controlla chantunala da finanzas; uffizi per la furmaziun professiunala; uffizi per la furmaziun media-superiura; finanzas & controlling dal DECA; uffizi per la scola populara ed il sport; departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient.

UFFIZI PER LA SCOLA POPULARA
ED IL SPORT

Dany Bazzell, manader da l'uffizi

Directivas concernent l'exclusiun da scolaras e scolars da l'instrucziun

relaschadas da l'uffizi per la scola populara ed il sport ils 7 da mars 2014

1. Introducziun

In'exclusiun da l'instrucziun è ina mesira pedagogica che signifitga ina intervenziun gravanta en la carriera da scola d'ina scolara u d'in scolar. Malgrà che la situaziun chaschuna savens in squitsch, stoi vegnir planisà ed agì cun quità ed en moda prospectiva cun tut las personas participadas. I duai vegnir reflectà conscienziusamain, sch'ina exclusiun parziala u cumpletta da l'instrucziun fa senn per la scolara u il scolar resp. per la situaziun da scola. Per quest intent èsi impurtant d'includer a temp personas spezialisadas e servetschs spezialisads. Da resguardar n'è betg mo il gavisch d'ina distgargia en scola, mabain er il bainstar da l'uffant u dal giuvenil.

2. Basas legalas

Tenor l'art. 55 da la lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun dals 21 da mars 2012 (lescha da scola; DG 421.000) pon scolaras e scolars ch'engrevgeschan grevamain oravant tut l'instrucziun u il manaschi da scola – malgrà in'admoniziun e malgrà l'orientaziun da las personas cun la pussanza dals geniturs – vegnir exclus da l'instrucziun tras ina decisiun dal cussegl da scola sin basa d'in rapport en scrit da la persuna d'instrucziun sco er sin basa d'in rapport da l'uffizi per la scola populara ed il sport (USS).

Tenor l'art. 54 da l'ordinaziun tar la lescha da scola dals 25 da settember 2012 (ordinaziun da scola; CS 421.010) sto il cussegl da scola – avant che decider in'exclusiun da la scola – dar a las personas cun la pussanza dals geniturs la pussaivladad da prender posiziun en scrit u a bucca. El po desister da quai, sch'igl è necessari d'agir immediatamain.

Tenor la giurisdicziun dal tribunal federal vegn en dumonda durant il temp da l'instrucziun obligatorica da la scola fundamentala mo in'exclusiun da l'instrucziun d'ina durada limitada da maximalmain 12 emnas per onn da scola. Durant il temp da l'exclusiun da la scola restan resalvads il dretg da furmaziun e l'obligaziun da furmaziun da la scola sin basa da l'art. 19 da la constituziun federala dals 18 d'avrigl 1999 (CS 101). Quai vul dir che las instituziuns responsablas per la scola han l'incumbensa da garantir l'assistenza da las scolaras e dals scolars pertutgads. Quai correspunda er al dretg d'educaziun dals geniturs tenor l'art. 302 dal cudesch civil svizzer dals 10 da december 1907 (CS 210), cunquai ch'i sa tracta adina dal bainstar da l'uffant.

3. Motivs d'exclusiun e mesiras

Sin basa da ponderaziuns pedagogicas è in'exclusiun d'ina scolara u d'in scolar da l'instrucziun da princip d'applitgar en moda fitg restrictiva. In'exclusiun duai vegnir applitgada mo en cas da problems da cumportament gravants e permanents che na permettàn betg pli in manaschi da scola ordinà u en cas che conscolaras e conscolars resp. persunas d'instrucziun èn periclitadas. En cas d'ina exclusiun cun la finamira d'ina reintegraziun è ina scolara u in scolar da princip abel da sa participar a l'instrucziun regulara.

Sch'ina scolara u in scolar disturba repetidamain en moda gravanta in u plirs roms, po ella u el vegnir exclus parzialmain resp. dal rom respectiv. La pussaivladad d'ina exclusiun parziala sto adina vegnir examinada avant in'exclusiun cumpletta u avant in'otra mesira.

L'exclusiun po resultar pervia da problems da cumportament gravants, sco p.ex.:

- malgrà in avertiment vegn demussada ina nauscha tenuta da lavur u vegnan refusadas las prestaziuns, e quai accompagna da grevs problems disciplinars;
- las ordinaziuns da las persunas d'instrucziun u da las autoritads na vegnan repetidamain betg observadas;
- malgrà admoniziuns e chastis vegn l'instrucziun disturbada en moda gravanta;
- la scolara u il scolar smanatscha cun violenza ed applitgescha violenza;
- ella u el periclitescha grevamain las conscolaras ed ils conscolars u fa mobing gravant.

In'exclusiun da l'instrucziun è pir admissibla sco ultima mesira, sche mesiras pli moderadas – sco il sustegn da la scolara u dal scolar, la cussegliaziun da la persona d'instrucziun, l'accompagnament da la classa, ina midada da classa u da la chasa da scola ubain in time out – èn sa mussadas cleramain sco soluziuns insufficientas u sch'ins ha gia empruvà talas mesiras. Medemamain sto il servetsch psicologic da scola (SPS) examinar l'emprim, sch'ina midada en ina scola speziala per uffants cun in cumportament problematic vegniss en dumonda. Eventualmain sto l'autorità per la protecciun d'uffants e da creschids (APUC) u la procura per juvenils (en cas d'acts chastiabels) ordinar in'otra mesira (p.ex. chasa d'educaziun u chasa da juvenils). Ina midada en ina scola privata tutga al champ da competenza dals geniturs. Per ina tala midada na pon els far valair naginas contribuziuns finanzialas da vart da l'instituziun responsabla per la scola u da vart dal chantun.

4. Finamiras

Sco punct central stoi vegnir sclerì, tge finamiras pedagogicas che duain vegnir cuntanschidas cun in'exclusiun e tge mesiras alternativas che vegnan eventualmain en dumonda. Cun excluder ina scolara u in scolar da l'instrucziun vegnan persequitadas differentas finamiras:

- Sco emprim duai vegnir distgargià e meglierà il clima d'instrucziun per ils auters uffants e per las persunas d'instrucziun. I duai puspè dar in bun clima da lavur e d'emprender.

- Tras ina midada dal cumportament da la scolara u dal scolar exclus duai vegnir pussibilitada ina reintegraziun en la scola oriunda, en in'otra instituziun da scola u en ina instituziun ordaifer la scola.

Sch'ina reintegraziun en la scola regulara u en ina scola speziala n'è betg pussaivla, dovra la scolara u il scolar in'assistenza en in'otra structura.

5. Integraziun da personas spezialisadas e da servetschs spezialisads en cas d'in cumportament problematic

Gia avant in'eventuala exclusiun, pia cur ch'i dat las emprimas difficultads gravantas da cumportament, èsi impurtant che la scola includia a temp sistematicain las personas participadas ed ulteriuras personas spezialisadas. A la maisa radunda duain vegnir fixadas cuminaivlamain – ensemen cun las personas cun la pussanza dals geniturs e cun la scolara u il scolar pertutgà – cleras finamiras e mesiras che duain vegnir controlladas suenter in temp fixà.

La *pedagoga curativa da scola* u il *pedagog curativ da scola* e – sch'ina tala è avant maun – la *lavur sociala da scola (LSS)* duain vegnir cumpigliads per dar sustegn.

Tut tenor la situaziun poi esser impurtant d'includer a temp il *SPS*. Ultra da la cussegliaziun e da l'accumpagnament po el examinar la dumonda d'ina eventuala scolaziun speziala e dumandar ina tala sche necessari. L'*inspecturat da scola* vegn consultà en cas da dumondas davart l'instrucziun. En cas da dumondas psichiatricas poi esser inditgà da sa drizzar *a la psichiatria d'uffants e da giuvenils (PUG)* u *a terapeutas ed a therapeuts independents* u – en cas d'ina periclitaziun – *a la APUC*.

6. Procedura d'exclusiun

Pir sch'i n'è betg pussaivel da midar la situaziun cun agid da las intervenziuns fixadas sin basa da las stentas cuminaivlas, vegn in'exclusiun en consideraziun. L'excepziun per agir svelt è en quest connex ina greva smanatscha u l'applicaziun da violenza resp. la periclitaziun da las conscolaras e dals conscolars u da las personas d'instrucziun.

L'incumbensa da manar il cas durant la procedura d'exclusiun ha l'instituziun responsabla per la scola. Il pli tard lura sto en mintga cas vegnir clamà il *USS* resp. il *SPS*.

Las personas cun la pussanza dals geniturs ston vegnir infurmadas ch'i na saja vegnida cuntanschida nagina midada da la situaziun malgrà las mesiras vertentas e ch'ina exclusiun vegnia tratga en consideraziun. Las personas cun la pussanza dals geniturs e la scolara u il scolar pertutgà survegnan la pussaivladad da prender posiziun en scrit u a bucca (attenziun giuridica).

Sch'igl è avant maun in rapport en scrit da la persona d'instrucziun responsabla sco er dal *SPS*, po il cussegl da scola concluder in'exclusiun da maximalmain 12 emnas (tenor la decisiun dal tribunal federal). Il cussegl da scola examinescha, sch'il bainstar da l'uffant è periclità, ed annunzia ina periclitaziun – sch'ina tala è avant maun –

a la APUC (p.ex. en cas da problems da dependenza u en cas da negligentscha). L'exclusiun da l'instrucziun duai vegnir annunziada a l'inspecturat da scola responsabel.

7. Regulaziuns durant l'exclusiun

Il dretg da furmaziun da la scolara u dal scolar resp. l'obligaziun da furmaziun da l'instituziun responsabla per la scola vala er durant l'exclusiun. Quai vul dir: durant l'exclusiun sto la scola procurar per ina instrucziun adequata, per che la scolara u il scolar pertutgà possa prender suenter la materia da scola manchentada (p.ex. cun lecziuns da sustegn, cun lezias e pensums da chasa).

Durant l'exclusiun procura l'instituziun responsabla per la scola – en collavuraziun cun las personas cun la pussanza dals geniturs e cun in post spezialisà (SPS, PUG, servetsch social ed eventualmain auters) – che la scolara u il scolar pertutgà saja occupà resp. vegnia assistì en ina moda che maina a las finamiras. Quai sto vegnir planisà avant l'exclusiun. La scola sto procurar che la scolara u il scolar haja la pussaivladad d'elavurar la materia da scola manchentada en ina moda adequata ordaifer la scola (p.ex. lezias e pensums da chasa, lecziuns da sustegn). Uschiglio violescha ella il dretg d'ina instrucziun sufficiente e gratuita da scola fundamentala (art. 19 da la constituziun federala).

L'instituziun responsabla per la scola duai fixar ordavant, cun tge post spezialisà ch'i vegn collavurà durant l'exclusiun. Tut tenor la situaziun po quai esser la LSS, il SPS, la PUG, la APUC u in'auter post spezialisà. Il post spezialisà è responsabel per manar il cas fin al mument da la reintegraziun. Lura turna la cumpetenza a l'instituziun responsabla per la scola.

Adattadas sco pussaivladads d'occupaziun èn p.ex. la collavuraziun en in manaschi agricul, en in'orticultura u en ina instituziun d'assistenza. Eventuals custs ston vegnir examinads tut tenor il cas resp. tenor la soluziun da cuntinuaziun e vegnir repartids tranter la scola e las personas cun la pussanza dals geniturs en il senn da la proporzionalitad.

8. Readmissiun

Suenter la scadenza da l'exclusiun da la scola turna la scolara u il scolar puspè en scola. Sche quai n'è betg pussaivel, datti autras soluziuns, sco p.ex. da trametter la scolara u il scolar en ina scola speziala per cumportaments problematici u en ina instituziun d'educaziun. Cur che la scolara u il scolar turna puspè en scola, vegn recumandà il suandant andament:

- discurs d'admissiun tranter l'instituziun responsabla per la scola, las personas d'instrucziun, las personas cun la pussanza dals geniturs, la scolara u il scolar pertutgà ed il servetsch spezialisà involvì;
- fixaziun dals resultats en ina cunvegna en scrit. Quella infurmescha davart las mesiras da sustegn, davart l'admissiun, davart il termin da la controlla da las finamiras sco er davart las alternativas en cas che la readmissiun fa naufragi.

Sin dumonda dals geniturs po la readmissiun avair lieu pli baud che fixà, sch'il cumportament è sa midà cleramain. Il cussegl da scola examinescha questa dumonda e decida, sche la readmissiun duai avair lieu pli baud.

La scolara u il scolar po vegnir readmess en la medema classa, en in'otra classa, en in'otra chasa da scola u – sin basa d'ina curvegna precedenta – en in'otra instituziun responsabla per la scola. En cas d'ina exclusiun pli lunga da l'instrucziun vegni recumandà d'infurmar en l'attestat pli detagliadamain davart il stadi d'emprender cun agid d'in rapport supplementar davart l'emprender.

D'importanza èn la finala ina terminaziun cuminaivla suenter in'evaluaziun posteriura ed il return a la normalitad.

9. Aspects giuridics impurtants

Da resguardar èn ils suandants aspects:

- Las personas cun la pussanza dals geniturs ston vegnir avertidas avant in'eventuala exclusiun da l'instrucziun resp. vegnir orientadas a bucca e/u en scrit.
- La persona d'instrucziun sco er il USS resp. il SPS responsabel ston furnir in rapport en scrit.
- A la scolara u al scolar sto vegnir concedida l'attenziun giuridica avant che prender in conclus.
- A las personas cun la pussanza dals geniturs sto vegnir concedida l'attenziun giuridica avant che prender in conclus (posiziun da las personas cun la pussanza dals geniturs en scrit u – en situaziuns d'urgenza – a bucca).
- Il cussegl da scola examinescha, sch'il bainstar da l'uffant è periclità, ed annunzia ina periclitaziun – sch'ina tala è avant maun – a la APUC.
- Sche l'abiltad da concluder resp. la competenza da decider davart l'exclusiun da l'instrucziun è vegnida delegada dal cussegl da scola a la direcziun da la scola, sto quai esser menziunà explicitamain en l'urden da scola.
- Cunter il conclus da la direcziun da la scola davart l'exclusiun da l'instrucziun poi vegnir recurrì entaifer 10 dis tar il cussegl da scola competent. Cunter la decisiun dal cussegl da scola poi vegnir recurrì entaifer 10 dis tar il departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient.

10. Posts d'infurmaziun

Ultra da las collavuraturas e dals collavuratur regiunals dal SPS stattan las suandantas personas dal departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient (DECA) a disposiziun per responder dumondas en connex cun l'exclusiun:

Dumondas generalas: Georges Steffen, manader dal SPS,
tel.: 081 257 27 41, e-mail: georges.steffen@avs.gr.ch

Dumondas giuridicas: Marco Wieland, manader dal servetsch giuridic dal DECA,
tel.: 081 257 27 24, e-mail: marco.wieland@rd.gr.ch

11. Glista da controlla

En connex cun l'exclusiun d'ina scolara u d'in scolar da l'instrucziun ston las instanzas responsablas sclerir las suandantas dumondas. Ils discurs èn per regla maisas radundas nua ch'er la scolara u il scolar pertutgà è preschent. Sche la cumpetenzza da decider davart l'exclusiun da l'instrucziun è vegnida delegada dal cussegl da scola a la direcziun da la scola, è mintgamai manegiada en la glista da controlla resp. è mintgamai responsabla la direcziun da la scola.

Cumportament problematic	
Instanza responsabla: persuna d'instrucziun	Persunas participadas
Ha la persuna d'instrucziun reflectà ses agen stil d'instrucziun areguard la scolara u il scolar cun in cumportament problematic ed ha ella fatg las adattaziuns organisatoricas, didactic-metodicas e disciplinaras correspundentas?	- persuna d'instrucziun
Ha la persuna d'instrucziun discutà la problematica cun las persunas cun la pussanza dals geniturs e fixà las cunvegnas en scrit (cunvegnas cun finamiras controllablas)?	- persuna d'instrucziun - persunas cun la pussanza dals geniturs
Ha la persuna d'instrucziun, en sias stentas per megliar la situaziun, integrà las pussaivladads da sustegn entaifer il team da persunas d'instrucziun, da la direcziun da la scola e – sch'ina tala è avant maun – da la LSS?	- persuna d'instrucziun - team da persunas d'instrucziun - direcziun da la scola - ev. LSS
Ha la persuna d'instrucziun contactà in servetsch da cussegliaziun?	- SPS - PUG - inspecturat da scola
Han la persuna d'instrucziun e las persunas cun la pussanza dals geniturs constatà, sin fundament da l'examinaziun, che las cunvegnas (cunvegnas da finamiras) n'èn betg vegnidas observadas entaifer il termin fixà?	- persuna d'instrucziun - persunas cun la pussanza dals geniturs
Han ins examinà l'utilitad e la realisabladad da las mesiras therapeutic-pedagogicas resp. da la promoziun integrativa ed han ins eventualmain fatg diever da questas pussaivladads?	- persuna d'instrucziun - SPS - auters servetschs spezialisads
Ha la persuna d'instrucziun infurmà il cussegl da scola davart las difficultads pli e pli grondas?	- persuna d'instrucziun - cussegl da scola

Procedura d'exclusiun	
Instanza responsabla: cussegl da scola	Persunas participadas
È la scolara u il scolar vegnì avertì, smanatschond ch'ella u el vegnia exclus parzialmain u – sche necessari – dal tuttafatg da l'instrucziun? È vegnida concedida l'attenziun giuridica?	- cussegl da scola
Èn las persunas cun la pussanza dals geniturs vegnidas orientadas a bucca e/u en scrit davart l'exclusiun pussaivla? Èn ellas vegnidas admonidas en cas da basegn? Han ellas già la pussaivladad da s'exprimer davart la mesira?	- cussegl da scola - persuna d'instrucziun - persunas cun la pussanza dals geniturs
Èn l'emprim vegnidas examinadas u realisadas ulteriuras soluziuns pussaivlas (p.ex. dispensa [sin dumonda da las persunas cun la pussanza dals geniturs], time out, midada da classa u da scola, instituziun d'educaziun, chasa da giuvenils)?	- persuna d'instrucziun - persunas cun la pussanza dals geniturs - cussegl da scola - SPS - auters servetschs spezialisads
È vegnì cumpiglià il SPS? Ha il SPS examinà ed eventualmain instradà da trametter la scolara u il scolar en ina scola speziala per cumportaments problematici?	- cussegl da scola - SPS
Èsi vegnì examinà, sch'ins stuess annunziar ina periclitaziun a la APUC? Sche gea, han ins annunzià la periclitaziun?	- instituziun responsabla per la scola - persunas cun la pussanza dals geniturs - ev. APUC
Èn avant maun ils rapports da la persuna d'instrucziun e dal SPS?	- cussegl da scola - persuna d'instrucziun - SPS
È planisada ina soluziun da cuntinuaziun (occupaziun u assistenza)? Èsi garantì che la materia da scola vegn intermediada er vinavant?	- persunas cun la pussanza dals geniturs - cussegl da scola - servetsch spezialisà
Ha l'instituziun responsabla per la scola reflectà ensemen cun las persunas participadas, sch'ina exclusiun parziala u completa da l'instrucziun maina a las finamiras? Ha il cussegl da scola concludì formalmain l'exclusiun?	- cussegl da scola
Ha il cussegl da scola orientà en scrit las persunas cun la pussanza dals geniturs davart la decisiun d'excluder la scolara u il scolar da l'instrucziun? Èn las persunas spezialisadas involvidas e l'inspecturat da scola vegnids infurmads davart l'exclusiun succedida?	- cussegl da scola - persunas cun la pussanza dals geniturs - persunas spezialisadas - inspecturat da scola

Durant l'exclusiun	
Instanza responsabla: servetsch specialisà	Persunas participadas
Èsi pussaivel che la scolara u il scolar mida ses cumportament en ina moda che maina a las finamiras? Po la scolara u il scolar vegnir reintegrà sco planisà u dovri in'otra soluziun?	- servetsch specialisà - cussegl da scola
Vegni dà a la scolara u al scolar la pussaivladad da prender suenter la materia da scola manchentada en ina moda adequata?	- cussegl da scola
Vegni lavurà en scola vi da las premissas per ina reintegriziun?	- cussegl da scola

En cas d'ina readmissiun:	
Instanza responsabla: autoritad da scola	Persunas participadas
Èsi vegnì examinà cuminaivlamain, sche la scolara u il scolar ademplescha las premissas per ina readmissiun?	- cussegl da scola - persunas cun la pussanza dals geniturs - servetsch specialisà
Po la procedura vegnir terminada suenter in discurs d'evaluaziun posteriur resp. è in manaschi da scola normal puspè pussaivel per tut las persunas participadas?	- cussegl da scola - persunas cun la pussanza dals geniturs

Abreviaziuns:

SPS: servetsch psicologic da scola (cussegliaziun da scola e d'educaziun)

LSS: lavur sociala da scola

PUG: psichiatria d'uffants e da giuvenils

APUC: autoritad per la protecziun d'uffants e da creschids